

Miljöpartiet de grönas förslag till regionplan för Jämtland Härjedalen.

2023-10-17

Inledning

Jämtland och Härjedalen är unikt på många sätt. Vi har en storslagen natur, växande befolkning, levande landsbygd och ett rikt kulturliv. Möjligheter till högre utbildning, och en hel del innovationskraft. Arbetslösheten är fortfarande låg. Det råder en positiv utvecklingsanda i länet även om det finns stora utmaningar inte minst när det gäller region Jämtland Härjedalens egen verksamhet, och då främst hälso- och sjukvården. Även yttre faktorer påverkar oss som inflationen, klimatförändringarna, krig i Europa.

Det gäller att i dessa tider kunna hålla i det politiska långsiktiga ledarskapet. Till vår hjälp finns en hel del policyer och strategier beslutade av regionfullmäktige som fortfarande ska vara de styrande dokumenten för verksamheten.

De utvecklingsplaner och strategier som finns är progressiva och framtidsinriktade. Som ett exempel har regionen i sin Energi- och klimatstrategi satt målet:

“Jämtlands län ska år 2030 vara en fossilbränslefri region”

Nu räcker det inte med bra målskrivningar och framtidsinriktade visioner. Det behövs politik och verkstad för att vi ska uppnå målen. Det räcker inte till exempel att vara samisk förvaltningsmyndighet om vi inte uppfyller de grundläggande åtaganden som till exempel införandet av konsultationsordningen. Omställningen till ett hållbart och fossilbränslefritt samhälle innebär stora förändringar, målkonflikter uppstår och motstånd kommer att mötas. Region Jämtland Härjedalen ska efter bästa förmåga ta sin del av ansvaret. Det är enbart 7 år fram till 2030 och det finns en hel del att göra innan de lokala målen blir uppfyllda liksom målen i Agenda 2030. En uthållig grön politik är nödvändig för att nå målen.

Den rådande ekonomiska situationen för regionen med ökade pensionskostnader, stora kostnader för hyrpersonal samt ökade kostnader för att beta av vårdkän måste hanteras. vårdkän är en stor utmaning som skapar lidande och långsiktiga kostnader för både den enskilde, samhället och regionen.

Vi ställer oss bakom den politiska majoritetens budget i stort men med några tillägg som vi anser vara nödvändiga för ett långsiktigt hållbart arbete framöver. Det är naturligtvis olyckligt att vi, tillsammans med många andra regioner, tvingas att lägga en minusbudget, men när regeringen ignorerar signalerna från landets kommuner och regioner om tuffare tider i ekonomin så är det det alternativet som står till buds. Att göra stora kortsiktiga nedskärningar i verksamheten och därmed försämra servicen till invånarna ser vi inte som

ett alternativ. De kommande åren innebär att verksamheterna uppdras till att hitta möjligheter att bli ännu mer kostnadseffektiva. Digitalisering och AI är verktyg som kan förenkla och frigöra mänskliga resurser till andra uppgifter än vad de gör idag.

Hälso- och sjukvård

Omställningen till "God och nära vård" ger ökad tillgänglighet och trygghet. Att ställa om vården genom att flytta delar av funktionerna till hälsocentralerna ska arbetas vidare med och takten bör ökas. Viktiga delar för att målet ska uppnås är att kompetenserna på hälsocentralerna breddas, utreda om det är ekonomiskt och resursmässigt försvarbart att erbjuda närvårdsavdelningar vid fler hälsocentraler och ligga i framkant i arbetet med digitaliseringen inom hälso- och sjukvård

Det ska vara lätt att få kontakt med sin hälsocentral även för de som inte använder digitala verktyg. Digitaliseringen ska ta hänsyn till de invånarna som av olika anledningar inte känner sig trygga med eller behärskar den digitala tekniken.

Region JH ska ligga i framkant för att vården ska bli mer jämlik mellan män och kvinnor, dagens vård utgår fortfarande i för stor utsträckning från forskning på mäns hälsa. Det ska läggas ett större fokus på dessa frågor genom att öka kunskapen om kvinnors symptom och sjukdomar så att kvinnor får adekvat vård i tid, ge ökad uppmärksamhet till förlossnings- och mödravård och öka kunskapen kring kvinnors reproduktiva hälsa och förlossningsskador.

Barn- och unga med psykisk ohälsa har ökat under 2000- talet. Det är därför angeläget att våra hälsocentraler kan erbjuda kompetens inom området i hela länet för att göra det mer tillgängligt för barn- och unga med psykisk ohälsa. Samarbetet med kommunerna (skola, socialtjänst och elevhälsan) bör förbättras och öka och samordnad individuell plan (SIP) mellan kommuner och region bör prioriteras i högre grad

Många samer upplever idag diskriminering, utsatthet och psykisk ohälsa på grund av sitt ursprung. Därför är det angeläget att kunskap om samisk hälsa och tillgången till en språk- och kulturanpassad hälso- och sjukvård som bidrar till god hälsa och vård på lika villkor ökas

Förebyggande hälsoarbete – sparar lidande och ekonomi

I ambitionen att arbeta och planera långsiktigt är det av stor betydelse att det förebyggande hälsoarbetet fortskrider och utvecklas. Förebyggande insatser kan minska sjukvårdsinsatser. Uppmuntran till livsstilsförändringar för alla åldrar, och inte minst för människor som närmar sig pension, bör vara en viktig del i det arbete. Hälsosamtalen bör följas upp.

Psykisk hälsa är ett område som behöver uppmärksammas speciellt när det gäller olika minoritetsgrupper så som HBTQI- gruppen och den samiska befolkningen som exempel. Ungas psykiska hälsa är oroväckande och här behöver regionen göra insatser i samverkan med andra aktörer för att så tidigt som möjligt motverka ohälsa.

Civil beredskap är grön politik

Utöver den beredskap och anpassning som byggs upp med koppling till militär verksamhet och det förmodade NATO-inträdet bör det byggas upp en omfattande civil beredskap i regionen. Den civila beredskapen ska fungera för kortvariga kriser som extremväder, naturkatastrofer men också omfatta ett långsiktigt arbete för att verksamheter och regionens befolkning har försörjning av nödvändigheter under en längre period.

De gröna näringarna, främst jordbruk i olika former, bör stimuleras i regionen så att självförsörjningsgraden av livsmedel ökar radikalt. Lokal primär produktion och förädling av livsmedel ska stöttas och utvecklas i samarbete med andra aktörer i regionen. Torsta bör kunna vara en motor i ett sådant långsiktigt arbete.

Ett omställningskontor upprättas som ska vara motor i den nödvändiga omställningen till en fossilbränslefri region där vi inte överutnyttjar våra resurser utan ställer om till mer cirkulära modeller. Samarbete med andra aktörer är en nödvändighet för att kunna hitta en hållbar finansiering. Nuvarande energikontor utvidgas till ett omställningskontor dit verksamheter, företag och invånare i kan vända sig för rådgivning utifrån den senaste kunskapen utan kommersiella bindningar. Klimatanpassning och omställning till ett hållbart samhälle kräver kunskap och ibland vägledning.

Regionen bör delta i forskningen om hälsoeffekter av de pågående klimatförändringarna samt smittsamma sjukdomar till följd av extremväder och ökad temperatur. Kunskap som behöver implementeras för att bättre kunna möta och förebygga nya hälsoproblem.

Kollektivtrafik är framtiden

Kollektivtrafiken behöver ständigt utvecklas så att den fyller sin funktion och att flest möjligt väljer den transportlösningen. Anropstrafiken behöver ses över och göras mer flexibel och användarvänlig, utveckla olika mobilitetslösningar utifrån lokala förutsättningar. Cykel ska kunna tas med på buss och tåg.

Inför nya taxor för kollektivtrafiken med så få zoner som möjligt. Syftet ska vara att det ska löna sig att resa med kollektivtrafiken på längre sträckor jämfört med bil. Trafiken ska även fortsättningsvis drivas med förnybara drivmedel. Regionen ska vara aktiv i utvecklingen av transporter på järnväg till och från regionen både för gods och persontrafik.

Klimat och miljö

Region JH ska ligga i framkant när det gäller klimat- och miljöarbete. Vi har en ambitiös utvecklingsplan för miljö och en offensiv Energi- och klimatstrategi. Bland annat ska vi minska våra CO2-utsläpp med 10% per år fram till 2030.

De stora källorna till utsläpp idag är från tjänsteresor och transporter. Regionen ska därför omgående återgå till att enbart tanka förnybara bränslen i sina egna fordon och längre tjänsteresor ska göras med tåg eller buss i första hand.

För att Regionfullmäktige ska kunna följa klimat- och miljöarbetet på ett tillfredsställande sätt så ska Miljöbokslut och andra aktuella uppföljningar redovisas i Regionfullmäktige.

Kultur och bildning

I Region JH spelar kultur och bildning en stor roll för att bygga gemenskap mellan människor och stärka demokratin.

Alla ska kunna utöva och ta del av kultur i länet, oavsett var man bor. Där är regionens egna verksamheter centrala, men även det ideella kulturlivet spelar en stor roll.

Våra folkhögskolor är viktiga för möjligheten till utbildning av olika slag. Både när det gäller grundläggande gymnasiebehörighet och specialiserad yrkesutbildning.

Yrkanden på majoritetens förslag till Regionplan.

sid. 9 tilläggsyrkande

- Regionstyrelsen samt Hälso- och sjukvårdsnämnden ska säkerställa att det finns samisk språk- och kulturkompetens inom hela vårdkedjan.

sid. 12, tilläggsyrkande

- Regionstyrelsen och Regionala utvecklingsnämnden ska arbeta för att alla insatser inom regional utveckling bidrar till att uppfylla Agenda 2030.

sid. 13, tilläggsyrkande

- Kollektivtrafiknämnden ska arbeta med utveckling av nya tjänster för mobilitet.

sid. 14, tilläggsyrkande

- I brödtext: Region JH ska stärka sitt arbete med nationella minoriteters och urfolket samernas kultur, och stötta initiativ att etablera nya verksamheter i länet.

sid. 15, tilläggsyrkande

- Uppdrag:

Regionala utvecklingsnämnden ska ta fram en ny Folkhögskoleplan

sid. 17, tilläggsyrkande

- under punkt 7:

“Regionstyrelsen ska vidta åtgärder....samhällsstörningar, effekter av klimatförändringar, samhällsstörningar....”

sid. 19, tilläggsyrkande

- Långsiktiga nyckeltal, ny punkt
Miljömål; minskning av koldioxidutsläpp från resor och transporter

sid. 20, tilläggsyrkande

- Regionstyrelsen och samtliga nämnder ska arbeta för att minska koldioxidutsläpp från resor och transporter.

sid. 26, tilläggsyrkande

- tabell 4 , Investeringsram
4 miljoner tas från posten "Övrigt" för investeringar i fastigheter på Jamtli.

Fastigheter (Re- och nyinvesteringar)	74 miljoner
Jamtli	4 miljoner
Övrigt	99 miljoner